

Utbildningsutskottets betänkande 2021/22:UbU12

Studiestöd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om studiestöd med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. villkoren inom studiestödssystemet, höjt studiemedel, fribeloppet och återbetalning och avskrivning av studielån.

I betänkandet finns elva reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP) och fyra särskilda yttranden (M, SD, C, KD).

Behandlade förslag

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Villkor inom studiestödssystemet.....	6
Utskottets ställningstagande.....	11
Höjda studiebidrag	12
Utskottets ställningstagande.....	13
Fribeloppet	13
Utskottets ställningstagande.....	15
Återbetalning och avskrivning.....	16
Utskottets ställningstagande.....	19
Motioner som bereds förenklat.....	20
Reservationer	21
1. Villkor inom studiestödssystemet, punkt 1 (SD)	21
2. Villkor inom studiestödssystemet, punkt 1 (C).....	21
3. Villkor inom studiestödssystemet, punkt 1 (KD)	22
4. Villkor inom studiestödssystemet, punkt 1 (MP)	23
5. Höjda studiebidrag, punkt 2 (SD).....	23
6. Höjda studiebidrag, punkt 2 (MP)	24
7. Fribeloppet, punkt 3 (MP)	25
8. Återbetalning av studielån, punkt 4 (SD)	26
9. Avskrivning av studielån, punkt 5 (M, SD).....	26
10. Avskrivning av studielån, punkt 5 (V).....	27
11. Avskrivning av studielån, punkt 5 (L).....	28
Särskilda yttranden	29
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (M).....	29
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (SD)	29
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (C).....	29
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (KD).....	29
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	30
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	30
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 6	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Villkor inom studiestödssystemet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 74,

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12,

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6 samt

2021/22:4160 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (KD)

Reservation 4 (MP)

2. Höjda studiebidrag

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 7,

2021/22:3338 av Anna-Belle Strömberg och Jasenko Omanovic (båda S) och

2021/22:4090 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (MP)

3. Fribeloppet

Riksdagen avslår motion

2021/22:4090 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7.

Reservation 7 (MP)

4. Återbetalning av studielån

Riksdagen avslår motion

2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8.

Reservation 8 (SD)

5. Avskrivning av studielån

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 14,

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11 och

2021/22:4180 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 9 (M, SD)

Reservation 10 (V)

Reservation 11 (L)

6. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 17 februari 2022

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Lars Hjalmered (M), Pia Nilsson (S), Josefin Malmqvist (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Linus Sköld (S), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L), Roza Güclü Hedin (S) och Gudrun Brunegård (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 44 motionsyrkanden om studiestöd från allmänna motionstiden 2021/22. Av dessa bereds 29 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. Motionsyrkandena tar upp frågor om bl.a. villkoren inom studiestödssystemet, höjt studiemedel, fribeloppet och återbetalning och avskrivning av studieskulder. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Villkor inom studiestödssystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden med förslag om bl.a. studiestartsstöd, tilläggsbidrag, extra tillägg och åldersgränser i studiestödssystemet. Jämför reservation 1 (SD), 2 (C), 3 (KD) och 4 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås att studiestartsstödet ska avvecklas och att inga nya ansökningar om studiestartsstöd ska beviljas. Enligt motionärerna skapar satsningen orättvisa mellan grupper och innebär en ojämlik snedvridning i studiefinansieringen.

I partimotion 2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 12 framför motionärerna att det bör vara lättare att förena studier med familjeliv. Ensamstående föräldrar är en utsatt studentgrupp ekonomiskt och möjligheterna för en jämställd utbetalning av tilläggsbidrag för föräldrar som studerar bör därför utredas. Ett likalydande förslag framförs i kommittémotion 2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 74.

I kommittémotion 2021/22:4160 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5 föreslår motionärerna att man ser över på vilket sätt det extra tillägget till studiebidraget ges och hur stödet förhåller sig till andra stöd i arbetet med att förbättra stödet till ekonomiskt utsatta barn och barnfamiljer. Det faktum att det inte utbetalas studiemedel under sommaren kan också skapa problem för ekonomiskt utsatta familjer, och bör därför enligt motionärerna ingå i översynen.

I kommittémotion 2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 5 föreslår motionärerna att åldersgränserna i studiestödssystemet kopplas till riktåldern för pension och därmed successivt höjs i takt med denna. I yrkande 6 framförs att man även bör överväga möjligheten att finansiera studier med studiestöd på deltidnivån 25 procents studietakt.

Gällande rätt

Studiestödet

Studiestödet är en del av utbildningspolitiken och har som mål att verka rekryterande för både kvinnor och män och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Studiestödet ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska även ha en god effekt på samhällsekonomin över

tiden. Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96) och förtydligades genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/16:58).

Studiemedel, som är en del av studiestödet, består av en bidragsdel och en frivillig lånedel. Den som är över 20 år kan ansöka om studiemedel för studier på grundskole- och gymnasienivå på komvux och folkhögskola eller på högskola, universitet eller yrkeshögskola. Nivån på studiemedlet beror bl.a. på studietakt, antal studieveckor och på övriga inkomster. Vidare får studiemedel lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor (3 kap. 2, 5 och 11–12 §§ studiestödslagen [1999:1395]).

Åldersgränser för studiemedel

Studiemedel får lämnas längst t.o.m. det kalenderår då den studerande fyller 60 år. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studiemedel i form av studiebidrag får lämnas även för tid därefter (3 kap. 3 § studiestödslagen). Rätten till studiemedel i form av lån är dock begränsad fr.o.m. det år den studerande fyller 51 år, vilket innebär att det högsta antalet veckor med studielån en studerande har rätt till minskar för varje år mellan 51 och 60 års ålder. Detta gäller oavsett studienivå. Från och med det år den studerande fyller 61 år upphör således både rätten till bidrag och rätten till lån (3 kap. 9 § studiestödslagen).

Den senaste höjningen av åldersgränserna trädde i kraft den 1 oktober 2021. Då höjdes den övre åldersgränsen för studiemedel från 56 till 60 år, och nedtrappningen i rätten till låna höjdes från 47 till 51 år. Bakgrunden till höjningen var bl.a. att en förändrad arbetsmarknad, ökad medellivslängd och höjd riktålder för pension har bidragit till ett ökat behov av omställning och vidareutbildning och därmed till en utökad möjlighet att finansiera studier högre upp i åren (prop. 2020/21:122, bet. 2020/21:UbU17, rskr. 2020/21:308).

Extra studieveckor

För varje utbildningsnivå (grundskolenivå, gymnasienivå och eftergymnasial nivå) finns det gränser för antalet veckor med studiemedel. Beroende på vilken tidigare utbildning den studerande har kan studiemedel betalas ut för studier på grundskolenivå under 40, 80 eller 100 veckor och för studier på gymnasienivå under antingen 80 eller 120 veckor. För studier på eftergymnasial nivå kan studiemedel beviljas för 240 veckor.

När det gäller äldre studerande kan en person fr.o.m. det år då han eller hon fyller 40 år få studiemedel under ytterligare högst 40 veckor om det finns särskilda skäl. Med särskilda skäl avses om en person av arbetsmarknadsskäl eller av personliga eller andra liknande skäl behöver fullfölja en utbildning eller behöver en vidareutbildning eller en breddad utbildning som inte ryms inom det återstående antalet studiemedelsveckor. För att studiemedel ska

kunna lämnas med hänsyn till särskilda skäl, bör det före studiernas början ha gått en viss tid sedan den studerande hade studiestöd för studier på den aktuella studienivån (3 kap. 8–10 §§ studiestödslagen, 3 kap. 6 och 7 §§ studiestödsförordningen [2000:655] och 5 kap. 1 § CSN:s föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiemedel [CSNFS 2001:1]).

Högre bidragsbelopp och tilläggsbidrag

Till studerande på grund- och gymnasienivå får studiebidrag lämnas med ett högre belopp per vecka fr.o.m. det kalenderår då den studerande fyller 25 år. Ett högre bidragsbelopp får även lämnas till studerande på eftergymnasial utbildning om det finns särskilda skäl samt till studerande som är yngre än 25 år och som har ett särskilt behov av ett sådant stöd (3 kap. 13 § studiestöds-lagen).

Studiebidrag får även lämnas i form av tilläggsbidrag till studerande som har vårdnad om barn. För varje barn kan högst ett tilläggsbidrag motsvarande bidragsbeloppet vid heltidsstudier lämnas (3 kap. 13 a § studiestöds-lagen).

Tillägglån

Studielån får lämnas i form av tillägglån till studerande fr.o.m. det kalenderår då den studerande fyller 25 år och som året före studierna (2021) haft en inkomst som överstiger 200 445 kronor. Vid studier på heltid får tillägglån lämnas med ett belopp som för varje vecka då den studerande har rätt till studiemedel utgör 1,98 procent av prisbasbeloppet. Sådana lån får lämnas under högst 120 veckor (3 kap. 14 § studiestöds-lagen).

Mot bakgrund av coronapandemin och dess effekter avsatte regeringen i budgetpropositionen för 2021 medel för en tillfällig höjning av tillägglånet med ca 25 procent under 2021 och 2022. Som skäl för sitt förslag framförde regeringen att pandemin bl.a. har inneburit att fler människor har blivit arbetslösa och att arbetslösheten kan antas öka ytterligare framöver. En del av dessa kommer att kunna återgå i arbete när pandemin klingar av, medan andra behöver utbilda sig för att inte riskera att hamna i arbetslöshet under en längre tid. Enligt regeringen kan det därför finnas skäl att tillfälligt underlätta för fler personer att studera (prop. 2020/21:1 utg.omr. 15 s. 28–29). Efter höjningen uppgår tillägglånet 2022 till 1 197 kronor per vecka vid heltidsstudier (2 c § förordningen (2020:201) om studiestöd vid spridning av viss smitta samt CSN:s webbplats, Tillägglån).

Studiestartsstödet

Studiestartsstödet syftar till att öka rekryteringen till studier bland personer med kort utbildning och stort utbildningsbehov för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Stödet fungerar även som ett verktyg som kommunerna ska kunna använda för att se till att vuxna med utbildningsbehov deltar i utbildning.

Studiestartsstödet är ett bidrag och ett komplement till studiemedelsystemet (prop. 2016/17:158, bet. 2016/17:UbU20, rskr. 2016/17:285). Enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd ska kommunen vid prövningen av en ansökan om stöd bedöma om sökanden tillhör målgruppen för studiestartsstödet (27 §). Om en kommun har beslutat att en sökande uppfyller villkoren ska Centrala studiestödsnämnden (CSN) pröva övriga förutsättningar för att studiestartsstöd ska kunna beviljas (28 §). CSN får endast betala ut studiestartsstöd om det är styrkt att den studerande bedriver de studier som stödet har beviljats för (29 §).

Studiehjälp

Studiehjälp består av studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg. Studiebidrag lämnas fr.o.m. kvartalet närmast efter det kvartal då den studerande fyller 16 år, och som längst t.o.m. första kalenderhalvåret det år då den studerande fyller 20 år (2 kap. 3 § studiestödslagen). Studiebidraget höjdes den 1 juli 2018 med 200 kronor i månaden och uppgår nu till 1 250 kronor per månad under tio månader per år (prop. 2017/18:1 utg.omr. 15, bet. 2017/18:UbU11).

Extra tillägg är ett bidrag som den som studerar på gymnasiet kan få utöver studiebidraget om den studerandes familj har låga inkomster. Det extra tillägget uppgår till 855, 570 eller 285 kronor per månad beroende av elevens och föräldrarnas sammanlagda inkomster och förmögenhet. För att kunna få det extra tillägget måste familjens inkomst vara lägre än 125 000 kronor före skatt under ett läsår (2 kap. 3 § studiestödslagen och 2 kap. 9–14 §§ studiestödsförordningen).

Bakgrund och pågående arbete

Bättre studiestöd högre upp i åldrarna

Riksdagen biföll våren 2021 regeringens proposition 2020/21:122 Bättre studiestöd högre upp i åldrarna (prop. 2020/21:122, bet. 2020/21:UbU17, rskr. 2020/21:308). Beslutet innebar bl.a. att den övre åldersgränsen för rätt till studiemedel höjdes från 56 till 60 år och att nedtrappningen i rätten att låna – den s.k. lånetrappan – ska börja vid 51 år och sluta vid 60 år. Även den övre åldersgränsen för rätt till studiestartsstöd höjdes från 56 till 60 år. Även vissa åldersgränser som rör återbetalning och avskrivning av studielån höjdes, vilket innebär att återbetalningstiden ska vara 25 år eller det lägre antal år som återstår till utgången av det år då låntagaren fyller 64 år och att tidpunkten för avskrivning av eventuellt kvarstående skuld ska vara utgången av det år då låntagaren fyller 71 år. Därutöver fick Centrala studiestödsnämnden (CSN) en något utökad möjlighet att efterkontrollera inkomster i de fall årsbeloppet för återbetalning satts ned. Lagändringarna i fråga om höjd åldersgräns för rätt till studiemedel, höjd ålder i lånetrappan och höjd åldersgräns för rätt till

studiestartsstöd trädde i kraft den 1 oktober 2021 och övriga lagändringar den 1 januari 2022.

Ett nytt omställningsstudiestöd

I budgetpropositionen för 2022 aviserade regeringen att den under 2022 avser att överlämna en proposition till riksdagen med förslag om ett nytt omställningsstudiestöd.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2022 ett omställningspaket i linje med den partsöverenskommelse som träffats mellan Svenskt Näringsliv, Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Industrifacket Metall (IF Metall) och Svenska Kommunalarbetsareförbundet (Kommunal) om trygghet, omställning och anställningsskydd. I promemorian Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden (Ds 2021:18) föreslogs ett nytt parallellt offentligt studiestödssystem, ett s.k. omställningsstudiestöd. Enligt promemorian ska omställningsstudiestödet bestå av omställningsstudiebidrag och omställningsstudielån. Syftet med omställningsstudiestödet är att förbättra förutsättningarna för vuxna att finansiera studier som kan stärka deras framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. Avsikten är att stödet huvudsakligen ska administreras av CSN. Promemorian har utarbetats inom Utbildningsdepartementet och har remissbehandlats (prop. 2021/22:1 utg.omr. 15 s. 26).

Den 27 januari 2022 överlämnade regeringen lagrådsremissen Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden till Lagrådet. I lagrådsremissen föreslås bl.a. att ett nytt omställningsstudiestöd ska införas genom en ny lag om omställningsstudiestöd. Stödet föreslås kunna lämnas till studerande som uppfyller ett s.k. arbetsvillkor. Stödet ska få lämnas för studier vid utbildningar i Sverige som ger rätt till studiemedel och utbildningar som finansieras av en omställningsorganisation. Omställningsstudiestöd ska bestå av bidrag och lån och kan vid heltidsstudier lämnas i högst 44 veckor. Stödets storlek beräknas utifrån en inkomstbortfallsprincip, där inkomstbortfallet bestäms av Försäkringskassan med utgångspunkt i systemet för sjukpenninggrundande inkomst. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 30 juni 2022.

Lagrådsremissen innehåller även förslag om att omställningsstudiestödet ska lämnas för heltidsstudier och deltidsstudier som omfattar minst 20, 40, 50, 60 eller 75 procent av heltid. Som skäl för förslaget anger regeringen bl.a. följande. Omställningsstudiestödet syftar till att underlätta för yrkesverksamma att studera. Målgruppen kan i högre grad antas vara i behov av att kombinera arbete med studier, och det är därmed motiverat att utforma omställningsstudiestödet så att det blir ett mer flexibelt stöd som möjliggör studier i kombination med arbete.

Delegationen för senior arbetskraft

Delegationen för senior arbetskraft överlämnade i november 2020 betänkandet Äldre har aldrig varit yngre – allt fler kan och vill arbeta längre (SOU 2020:69) till regeringen. Delegationen bedömde bl.a. att frågan om studiestöd för deltidsnivån 25 procents studietakt bör övervägas. Enligt delegationen behöver deltidslösningar i både takt och form öka för att individer ska kunna kombinera studier och arbete för att utveckla sin kompetens. Möjligheten att studera med 25 procents studietakt finns redan, även för utbildning som sker på distans, och därför bör man enligt delegationen även överväga möjligheten att finansiera sådana deltidsstudier med studiemedel (s. 230). Delegationens förslag bereds inom Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Sverige har ett av världens mest generösa studiestöd som syftar till att göra det möjligt för människor att söka sig vidare till studier efter slutförd skolgång eller att senare i livet återuppta studier. I dagens kunskapssamhälle ställs krav på kompetensutveckling under större delen av yrkeslivet. Studiestödssystemet är därmed en betydelsefull faktor för att möjliggöra omställning i arbetslivet och öka rekryteringen till studier för personer med stort utbildningsbehov.

Som framgår ovan biföll riksdagen våren 2021 regeringens proposition 2020/21:122 Bättre studiestöd högre upp i åldrarna. Beslutet innebar bl.a. höjda åldersgränser för rätten till studiestöd och för återbetalning av studielån. Med hänvisning till att åldersgränserna i studiestödssystemet justerades så sent som den 1 januari 2022, anser utskottet att det inte finns skäl att överväga ytterligare ändringar i regelverket.

När det gäller förslag om att överväga möjligheten till studiemedel för studier som bedrivs på deltid vill utskottet påminna om att det i dag är möjligt att ansöka om studiestöd för studier på minst halvtid under en sammanhängande period om minst tre veckor. Därtill framkommer det av lagrådsremissen Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden att det nya omställningsstudiestödet föreslås kunna lämnas för deltidsstudier som omfattar 20, 40, 50, 60 eller 75 procent av heltid.

Utskottet anser vidare att studiestartsstödet utgör ett viktigt komplement till studiestödssystemet. Det är av stor vikt att fler personer, däribland nyanlända personer med kort utbildningsbakgrund, rekryteras till studier för att på så sätt stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottet finner således inga skäl att bifalla aktuella yrkanden om att utveckla studiestartsstödet.

När det sedan gäller förslag som gäller dels det extra tillägget i studiebidraget till studerande som har vårdnad om barn, dels det extra tillägg som kan sökas av elever i gymnasieskola anser utskottet att gällande regelverk är väl avvägt. Utskottet ser därför inget behov av att i enlighet med motionärernas förslag se över hur de extra tilläggen ges och förhåller sig till andra stöd.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2021/22:2543 (SD) yrkande 3, 2021/22:3222 (C) yrkande 74, 2021/22:3666 (C) yrkande 12, 2021/22:4065 (MP) yrkandena 5 och 6 samt 2021/22:4160 (KD) yrkande 5.

Höjda studiebidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden med förslag om att höja bidragsdelen i studiestödet.

Jämför reservation 5 (SD) och 6 (MP).

Motionerna

I motion 2021/22:3338 av Anna-Belle Strömberg och Jasenko Omanovic (båda S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att överväga att verka för en höjning av bidragsdelen i studiestödet när ekonomin medger det. Det ska inte vara en förutsättning att man arbetar vid sidan om studierna för att klara privatekonomin, och detta är närmast avgörande för att högre utbildning ska vara en möjlighet för alla, anför motionärerna.

I kommittémotion 2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 7 föreslås att studiestödet ska höjas för att undvika felutbildning. Man bör uppmuntra studenter att gå utbildningar där det finns ett stort behov på arbetsmarknaden och som är viktiga för Sveriges ekonomi. Motionärerna föreslår därför att studenter som läser någon av de tio utbildningar som har störst arbetskraftsbrist ges högre månatligt studiebidrag.

I motion 2021/22:4090 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 5 föreslås att bidragsdelen i studiestödet ska höjas. Att stärka studenternas ekonomi är en central del i att ge bättre förutsättningar för att lyckas med studierna, öka studietakten och höja kvaliteten i utbildningen, menar motionärerna.

Gällande rätt

Studiemedel, som är en del av studiestödet, består av en bidragsdel och en frivillig lånedel. Den som är över 20 år kan ansöka om studiemedel för studier på grundskole- och gymnasienivå på komvux och folkhögskola eller på högskola, universitet eller yrkeshögskola. Nivån på studiemedlet beror bl.a. på studietakt, antal studieveckor och på övriga inkomster. Vidare får studiemedel lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor (3 kap. 2, 5 och 11–12 §§ studiestödslagen [1999:1395]).

Bakgrund

Riksdagen beslutade hösten 2017 att höja bidragsdelen i studiemedlet med 296 kronor per studiemånad (prop. 2017/18:1 utg.omr. 15, bet. 2017/18:UbU2, rskr. 2017/18:122). Syftet med höjningen var att ge de studerande en bättre ekonomisk situation och förbättra deras möjligheter att fokusera på sina studier.

År 2022 uppgår studiemedlen totalt till 2 772 kronor per studievecka för heltidsstudier (11 088 kronor för studier på heltid i fyra veckor), varav studiebidraget uppgår till 840 kronor per vecka (3 360 kronor för heltidsstudier i fyra veckor).

Utskottets ställningstagande

I tre yrkanden föreslås, med olika motivering, att studiebidraget inom studiemedlet ska höjas. Utskottet finner inga skäl att nu vidta åtgärder med anledning av förslagen. När det gäller yrkandet med förslag om att höja studiebidraget för personer som studerar på utbildningar som leder till yrken med arbetskraftsbrist vill utskottet påminna om att det inte finns några möjligheter i den gällande lagstiftningen till särskilda villkor för personer som studerar på vissa särskilda utbildningar. Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2021/22:2543 (SD) yrkande 7, 2021/22:3338 (S) yrkande 1 och 2021/22:4090 (MP) yrkande 5.

Fribeloppet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden med förslag om ett åldersindelad fribelopp och om möjligheten att undanta inkomster under sommarferier.

Jämför reservation 7 (MP).

Motionen

I motion 2021/22:4090 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 6 lämnas förslag om att införa ett åldersdifferentierat fribelopp. Motionärernas förslag innebär en tredelad åldersindelning där yngre studenter har lägre fribelopp än äldre studenter. I yrkande 7 föreslås att särskilda regler för sommararbete inom ramen för fribeloppet bör utredas. Studenter bör ha goda möjligheter att arbeta under sommarmånaderna utan att slå i taket för fribeloppet, menar motionärerna.

Gällande rätt

Studiemedel består av studiebidrag och studielån. Studiemedlen är till viss del behovsprövade, vilket innebär att inkomster som under ett kalenderhalvår överstiger ett visst belopp – fribeloppet – minskar studiemedlen (både bidrag och eventuellt lån minskar proportionellt).

Fribeloppet för 2022 uppgår vid heltidsstudier till 93 561 kronor per termin (20 veckor). Fribeloppet varierar med hänsyn till det antal veckor och den studietakt som den studerande har studiemedel för under kalenderhalvåret. Ju fler veckor den studerande har studiemedel under kalenderhalvåret, desto lägre är fribeloppet och omvänt (3 kap. 16–18, 21 och 22 §§ studiestödslagen, 3 kap. 16 § studiestödsförordningen och 9 kap. CSNFS 2001:1 [CSN:s författnings-samling]).

Bakgrund och pågående arbete

Förslag om slopat fribelopp

Den 18 januari 2022 överlämnade regeringen en extra ändringsbudget till riksdagen med förslag bl.a. om att förlänga det tillfälligt slopade fribeloppet t.o.m. den 30 juni 2022 (prop. 2021/22:86). Enligt regeringen finns det ett fortsatt behov av att studerande ska kunna arbeta och särskilt gå in och avlasta i vården och andra samhällsbärande verksamheter med anledning av covid-19-pandemin. I det läge Sverige fortfarande befinner sig i anser regeringen att det inte bör göras någon inkomstprövning under det första kalenderhalvåret 2022, så att t.ex. personer som studerar på vårdutbildningar lättare kan gå in och avlasta inom vården. Att det inte görs någon inkomstprövning kommer i praktiken innebära att fribeloppet slopas för samtliga studerande även under det första halvåret 2022 (Pressmeddelande 11 januari 2022, Fribeloppet för studerande slopas till och med den 30 juni 2022).

Fribeloppet inom studiemedlen har varit tillfälligt borttaget även under åren 2020 och 2021.

Nivåerna i fribeloppet

Riksdagen har ställt sig bakom förslag som innebär att fribeloppet vid två tillfällen, den 1 januari 2011 och den 1 januari 2014, höjdes med ca 30 000 kronor per år, dvs. totalt ca 60 000 kronor per år (prop. 2009/10:1 utg.omr. 15, bet. 2009/10:UbU2, rskr. 2009/10:127 och prop. 2013/14:1 utg.omr. 15, bet. 2013/14:UbU2, rskr. 2013/14:105).

Frågan om nivåerna i fribeloppet inom studiemedelssystemet har behandlats i utbildningsutskottet vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2020/21:UbU8 Studiestöd. I betänkande 2019/20:UbU9 Studiestöd framförde utskottet att man bör invänta regeringens beredning av de förslag om fribeloppet som lämnats bl.a. av Utredningen om tryggare och effektivare studier (SOU 2018:73).

Utredningen om tryggare och effektivare studier

Utredningen om tryggare och effektivare studier (U 2017:06) överlämnade sitt slutbetänkande Studiemedel för effektiva studier (SOU 2018:73) i september 2018. Utredningen hade i uppdrag att föreslå väl avvägda nivåer för fribeloppet inom studiemedelssystemet i syfte att skapa ett långsiktigt hållbart system samt att undersöka möjligheten att undanta inkomster under sommarferier.

Enligt utredningens förslag bör fribeloppet åldersanpassas i tre nivåer med ett sänkt fribelopp för studerande som är yngre än 30 år och ett höjt fribelopp för studerande över 40 år. Studerande som är 30 till 39 år föreslogs ha samma fribeloppsnivå som i dag. Sänkningen respektive höjningen uppgår till ca 25 000 kronor (2018) vid heltidsstudier i 40 veckor. Vidare framfördes att inkomstprövningen inom studiemedelssystemet genom ett åldersdifferentierat fribelopp kan ges olika mål: Genomströmning blir målet för den yngsta studerandegruppen och att underlätta omställning målet för den äldsta studerandegruppen. Utredningen angav bl.a. följande skäl för sitt förslag:

Skälen till förändringen är att de senaste fribeloppshöjningarna har lett till att studerande arbetar mer och att mer arbete är förknippat med en lägre studietakt. Genom ett åldersdifferentierat fribelopp kan inkomstprövningen inom studiemedelssystemet ges olika mål: Genomströmning blir målet för den yngsta studerandegruppen och att underlätta omställning målet för den äldsta studerandegruppen. Yngre studerande uppmuntras därmed att bli klara med sina studier tidigare. Ju tidigare inträde på en kvalificerad arbetsmarknad desto högre livsinkomster kan de studerande få, vilket även är gynnsamt för samhällsekonomin. För äldre studerande bedömer vi att möjligheten till livslångt lärande och behov av omställning senare i livet väger tyngre än genomströmningsmålet. Med hänsyn till äldre studerandes livssituation och behov bör de därför få möjlighet att arbeta i högre utsträckning än yngre studerande utan att studiemedlen reduceras.

När det gäller möjligheten att undanta inkomster under sommarferier bedömde utredningen att dessa inte ska undantas vid inkomstprövningen. Utredningen bedömde bl.a. att det inte är ändamålsenligt att undanta inkomster utifrån när de betalas ut samt att det saknas uppgifter om intjänandeperiod och att det inte framstår som möjligt att införa bestämmelser om att arbetsgivarna ska lämna sådana uppgifter till Skatteverket. En sådan ordning är inte heller förenlig med de skatterättsliga inkomstprinciperna. Utredningen föreslog i stället att fribeloppsnivån per vecka under det andra kalenderhalvåret ska vara högre än under det första kalenderhalvåret för att ta hänsyn till att samtliga inkomster under sommarferier för många studerande betalas ut under det andra kalenderhalvåret.

Utredningen bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utbildningsutskottet har behandlat olika frågor om fribeloppet vid ett flertal tillfällen under valperioden, bl.a. i betänkandena 2020/21:UbU8 Studiestöd

och 2019/20:UbU9 Studiestöd. Liksom tidigare vill utskottet i detta sammanhang hänvisa till att de förslag som lämnades av Utredningen om tryggare och effektiva studier (SOU 2018:73), bl.a. om ett åldersanpassat fribelopp och om möjligheten att undanta inkomster under sommarferier, fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet anser att regeringens beredning bör avvaktas och avstyrker därmed motion 2021/22:4090 (MP) yrkandena 6 och 7.

Återbetalning och avskrivning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden med förslag om återbetalning och avskrivning av studielån.

Jämför reservation 8 (SD), 9 (M, SD), 10 (V) och 11 (L).

Motionerna

Återbetalning av studielån

I kommittémotion 2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att återbetalning av studielån inte ska behöva påbörjas under den tid en student utan nya studiemedel ägnar sig åt studier på heltid.

Avskrivning av studielån

I kommittémotion 2021/22:4180 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 2 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram nödvändig lagstiftning för att införa betald polisutbildning under 2023. Enligt motionärerna innebär förslaget att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna under de första fem åren i yrket.

I partimotion 2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 14 föreslås att regeringen ger berörda myndigheter i uppdrag att utforma en modell där delar av studielånet skrivs av för personer som erhåller högskoleexamen eller påbörjar arbete inom bristyrken i glesa landsbygdskommuner.

I kommittémotion 2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11 lämnas förslag om förändringar i regelverket för avskrivning av studielån. Motionärerna menar att det är viktigt att studielånet betraktas som ett lån för kompetensutveckling som inte skrivs av vid en viss ålder, och föreslår därför att framtida studielån inte ska kunna skrivas av vid 68 års ålder och i det avseendet jämföras med andra lån.

Gällande rätt

Återbetalning av studieskuld

Enligt studiestödslagen ska den som har fått studielån betala tillbaka lånet. På lånet ska en årlig ränta betalas. Regeringen fastställer före varje kalenderårs början den ränta som ska gälla under året. För 2022 har räntan på studielån fastställts till 0 procent (4 kap. 1 § studiestödslagen).

Återbetalning av studielån ska börja när det vid ingången av ett kalenderår har gått minst sex månader efter utgången av den senaste tidsperiod för vilken låntagaren fått studiestöd. Om låntagaren har fått nya studielån under återbetalningstiden med samma villkor för beräkning av återbetalningstid och för avskrivning på grund av låntagarens ålder, ska de nya lånen läggas samman med de tidigare lånen. Återbetalningen av det sammanlagda lånet börjar året närmast efter det år under vilket låntagaren tagit emot de nya studielånen (4 kap. 3 och 5 §§ studiestödslagen).

Återbetalningstiden är som mest 25 år. Årsbeloppet för varje år beräknas utifrån skuldens storlek vid ingången av varje kalenderår, ränta för kalenderåret och den återstående återbetalningstiden. Vidare beräknas årsbeloppet så att återbetalningen ökar med 2 procent varje år, om full betalning sker och räntan enligt första stycket är oförändrad jämförd med föregående år (4 kap. 4 och 8 §§ studiestödslagen).

Nedsättning av årsbelopp

Låntagaren får ansöka om nedsättning av årsbeloppet om låntagaren tar emot studiehjälp, studiemedel eller studiestartsstöd, om låntagaren fullgör grundutbildning enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer eller om det i något annat fall finns synnerliga skäl. Årsbeloppet får sättas ned till 5 eller 7 procent av låntagarens inkomst, beroende på om låntagaren är äldre eller yngre än 50 år. Årsbeloppet får sättas ned till noll om årsbeloppet understiger 5 procent av prisbasbeloppet (4 kap. 12–14 §§ studiestödslagen).

Avskrivning av lån

Studielån som inte har betalats vid utgången av det år då låntagaren fyller 71 år ska skrivas av. Betalningsskyldigheten kvarstår dock för årsbelopp som avser de tre senaste kalenderåren som har förfallit till betalning. Om det finns synnerliga skäl, får dock också sådana årsbelopp skrivas av. Lån ska också skrivas av om låntagaren avlider, har hel sjukersättning och en sammanlagd inkomst som inte överstiger garantinivån för hel sjukersättning enligt 35 kap. 18 § socialförsäkringsbalken eller om det annars finns synnerliga skäl till det (4 kap. 25 § studiestödslagen). Med synnerliga skäl avses exempelvis att låntagaren bedöms ha en varaktigt nedsatt betalningsförmåga på grund av sjukdom eller handikapp (prop. 1999/2000:10 s. 123).

Bakgrund och pågående arbete

Bättre studiestöd till äldre

Våren 2021 behandlade riksdagen proposition 2020/21:122 Bättre studiestöd högre upp i åldrarna. I propositionen föreslogs bl.a. att den övre åldersgränsen för rätt till studiemedel höjs från 56 till 60 år och att nedtrappningen i rätten att låna – den s.k. lånetrappan – ska börja vid 51 år och sluta vid 60 år. Den övre åldersgränsen för rätt till studiestartsstöd föreslogs höjas från 56 till 60 år. På motsvarande sätt föreslogs vissa åldersgränser som rör återbetalning och avskrivning av studielån höjas, vilket innebär att återbetalningstiden ska vara 25 år eller det lägre antal år som återstår till utgången av det år då låntagaren fyller 64 år och att tidpunkten för avskrivning av eventuellt kvarstående skuld ska vara utgången av det år då låntagaren fyller 71 år. Därutöver föreslogs även att Centrala studiestödsnämnden (CSN) ska få en något utökad möjlighet att efterkontrollera inkomster i de fall årsbeloppet för återbetalning satts ned.

Riksdagen antog regeringens förslag. Lagändringarna i fråga om höjd åldersgräns för rätt till studiemedel, höjd ålder i lånetrappan och höjd åldersgräns för rätt till studiestartsstöd trädde i kraft den 1 oktober 2021 och övriga lagändringar den 1 januari 2022 (prop. 2020/21:122, bet. 2020/21:UbU17, rskr. 2020/21:308).

Avskrivning av studieskulder

Utskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden med förslag om studieskuldssavskrivning för personer som påbörjar arbete inom bristyrken i glesbygd, bl.a. i betänkandena 2018/19:UbU15 Studiestöd, 2019/20:UbU9 Studiestöd och 2020/21:UbU8 Studiestöd.

Enligt gällande rätt finns det inga möjligheter att få sina studieskulder avskrivna för personer som tar arbete i någon särskild del av landet eller utbildar sig till ett visst yrke.

År 2017 föreslog den parlamentariska landsbygdskommittén (N2015:04) att regeringen skulle utreda möjligheten att delvis skriva av studieskulderna för personer som väljer att bo och arbeta i landsbygdskommuner med särskilda utmaningar när det gäller demografi och produktionsförutsättningar. Om förslaget genomförs föreslog kommittén att studieskulderna ska skrivas ned med 10 procent per år, med ett tak på 30 000 kronor och minst 3 000 kronor per år (se Parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd [SOU 2017:1]).

Regeringen behandlade frågan om nedskrivning av studieskulder enligt landsbygdskommitténs förslag i propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop (prop. 2017/18:179). I propositionen framförde regeringen bl.a. att den avser att vidare analysera inom vilka sektorer som arbetsgivare har svårt att hitta kompetens på landsbygden samt återkomma med lämpliga åtgärder för att förbättra kompetensförsörjningen på landsbygden.

I oktober 2019 gav regeringen Tillväxtverket i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för att underlätta kompetensförsörjningen i Sveriges landsbygder (N2019/02735/RTL). Syftet med uppdraget var att underlätta för företag och offentliga arbetsgivare att rekrytera rätt kompetens och därigenom bidra till livskraftiga landsbygder. I Tillväxtverkets redovisning av uppdraget föreslog myndigheten en rad åtgärder för att komma till rätta med problemen kring kompetensförsörjning på Sveriges landsbygder, däribland att eventuellt införa avskrivning av studielån för att locka högutbildade personer till landsbygderna (Tillväxtverkets rapport Landsbygders kompetensförsörjning, mars 2020). Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet 2021-01-19) kommer regeringen inte att gå vidare med detta förslag.

Utskottets ställningstagande

Återbetalning av studielån

Låntagare som tar emot studiemedel eller studiestartsstöd enligt studiestöds-lagen har möjlighet att ansöka om nedsättning av det s.k. årsbeloppet. Utskottet anser att nu gällande regelverk är väl avvägt. Förslaget om att en studerande inte ska behöva betala av studielån under en ny studieperiod bör därför avstyrkas.

Därmed avstyrks motion 2021/22:2543 (SD) yrkande 8.

Avskrivning av studielån

Motionsyrkanden med förslag bl.a. om studieskuldavskrivning för personer som utbildar sig till polis eller som påbörjar arbete inom bristyrken i landsbygdskommuner har behandlats tidigare under valperioden, bl.a. i betänkandena 2018/19:UbU15, 2019/20:UbU9, 2020/21:UbU2 och 2020/21:UbU8. Utskottet står fast vid sitt tidigare ställningstagande om att det finns svårigheter med att använda studiestödssystemet som ett regionalpolitiskt instrument, exempelvis genom avskrivning av studieskulder för akademiker som bosätter sig i glesbygd. Utskottet har i dessa sammanhang bl.a. även framhållit att avskrivning av studieskulder för vissa yrkesgrupper skulle kunna leda till att låntagarna uppfattar systemet som orättvist. Utskottet står fast vid dessa uppfattningar. Som framgår ovan har regeringen också uppgett att den inte avser att gå vidare med Tillväxtverkets förslag om att införa avskrivning av studielån för att locka högutbildade personer till landsbygderna.

När det gäller förslag om ändringar i regelverket för avskrivning av studielån vill utskottet återigen påminna om att riksdagen under våren 2021 behandlade regeringens proposition om bättre studiestöd högre upp i åldrarna (prop. 2020/21:122) och att beslutet bl.a. innebar höjda åldersgränser för återbetalning och avskrivning av studielån. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl att överväga ytterligare ändringar i regelverket.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2021/22:3232 (V) yrkande 14, 2021/22:4005 (L) yrkande 11 och 2021/22:4180 (M) yrkande 2.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C) och 4 (KD).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötet 2018/19 har detta gjorts i betänkandena 2018/19:UbU2 och 2018/19:UbU15, under riksmötet 2019/20 i betänkandena 2019/20:UbU2 och 2019/20:UbU9 och under riksmötet 2020/21 i betänkandena 2020/21:UbU2 och 2020/21:UbU8. Riksdagen har avslagit motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. Villkor inom studiestödssystemet, punkt 1 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motionerna
2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 74,
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12,
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6 samt
2021/22:4160 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Studiestartsstödet kan inte tolkas annorlunda än att det är avsett för nyanlända personer. Syftet med satsningen skapar orättvisa mellan grupper där andra än nyanlända är hänvisade till att finansiera sina studier med studielån. Studiestartsstödet som bidragsform innebär att den nyanlände slipper ta studielån under en period. Stödet innebär en ojämlig snedvridning i studiefinansieringen. Under 2019 fick 6 300 personer studiestartsstöd. Av dessa utgjorde 70 procent studerande med utländskt medborgarskap. Fem procent av studenterna avbröt studierna. Enligt en samlad bedömning hade hälften av de studerande, ca 3 000 personer, även studerat utan studiestartsstöd. Vi föreslår att studiestartsstödet avvecklas snarast möjligt och att inga nya ansökningar om stöd ska beviljas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. Villkor inom studiestödssystemet, punkt 1 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 74 och
 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och
 avslår motionerna
 2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,
 2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6 samt
 2021/22:4160 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Heltidsstudier är heltid och måste gå att förena med familjeliv. Det ger skäl för att stärka studiemedlet. Ensamstående föräldrar är en utsatt studentgrupp ekonomiskt, och dessutom är de som endast hade en gymnasieutbildning i klar majoritet bland ensamstående mammor. För en modern jämställd utbetalning anser jag att möjligheterna för utbetalning av tilläggsbidrag för föräldrar som studerar behöver utredas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Villkor inom studiestödssystemet, punkt 1 (KD)

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
 2021/22:4160 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5 och
 avslår motionerna
 2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,
 2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 74,
 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och
 2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

För elever som går gymnasieskola utgår studiebidrag när man fyllt 16 år, under månaderna september t.o.m. maj, med möjlighet till extra tillägg för juni månad. Om man haft ogiltig frånvaro kan studiemedlet falla bort. Beloppet är detsamma som för barnbidraget. Som ett särskilt stöd för familjer med mycket låg inkomst finns dessutom ett extra tillägg. Förutsättningen för att kunna söka extra tillägg är att familjens samlade, beskattningsbara inkomst inte överstiger 125 000 kronor. Denna inkomstgräns har varit densamma under lång tid. Jag anser därför att man bör se över på vilket sätt det extra tillägget ges och hur stödet förhåller sig till andra stöd i arbetet med att förbättra stödet till

ekonomiskt utsatta barn och barnfamiljer. Det faktum att det inte utbetalas studiemedel under sommaren under gymnasiestudier kan också skapa problem i ekonomiskt utsatta familjer och bör därför ingå i översynen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Villkor inom studiestödssystemet, punkt 1 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna

2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 74,

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 12 och

2021/22:4160 av Pia Steensland m.fl. (KD) yrkande 5.

Ställningstagande

Delegationen för senior arbetskraft, som tillsattes av regeringen hösten 2018, presenterade 2020 slutbetänkandet Äldre har aldrig varit yngre – allt fler kan och vill arbeta längre. Jag instämmer i ett flertal av de förslag som delegationen lämnade, exempelvis att åldersgränserna i studiestödssystemet bör kopplas till riktåldern för pension och därmed successivt höjas i takt med denna. Jag anser även att möjligheten att finansiera studier med studiestöd på deltidsnivån 25 procents studietakt bör övervägas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

5. Höjda studiebidrag, punkt 2 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 7 och

avslår motionerna

2021/22:3338 av Anna-Belle Strömberg och Jasenko Omanovic (båda S) och
2021/22:4090 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

I dag uppger 8 av 10 studenter att de studerar för att få jobb. Motivation och vilja är det inget fel på, men studier visar på en betydande s.k. felutbildning hos den svenska arbetskraften. Fyra av tio högskoleutbildningar är rena förlustaffärer, enligt statistiken. Man studerar helt enkelt fel inriktning om målet är att få jobb.

En kvantitativ utbyggnad av det svenska utbildningssystemet ser vi därför inte som en säkerhet för att matchningsproblemen på arbetsmarknaden blir lösta. Den individ som går en utbildning på en lägre nivå riskerar att helt bli utan jobb samtidigt som den som går en utbildning på en högre nivå, men i en bransch där det saknas arbetstillfällen, i stället får ett arbete som inte ställer krav på kompetens motsvarande utbildningsnivån. Den som får jobb riskerar alltså vara överkvalificerad. Felutbildning innebär också med stor sannolikhet att lönepremien påverkas negativt. Om många på arbetsmarknaden har formellt högre kvalifikationer än vad som krävs för aktuella jobb, kommer lönerna också att vara förhållandevis låga för dessa personer. Med andra ord blir utbildningspremien låg, vilket ytterligare bidrar till arbetsmarknadens matchningsproblem.

Vi föreslår därför att man ska uppmuntra studenter att gå de utbildningar där det finns ett stort behov på arbetsmarknaden, och som är viktiga för Sveriges ekonomi och framtida utveckling. Mot denna bakgrund föreslår vi att studenter som läser någon av de tio utbildningar som har störst arbetskraftsbrist ges högre månatligt studiebidrag.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Höjda studiebidrag, punkt 2 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4090 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 5 och
avslår motionerna

2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 7 och

2021/22:3338 av Anna-Belle Strömberg och Jasenko Omanovic (båda S).

Ställningstagande

En påtaglig distraktion för alltför många studenter är den ekonomiska stressen som tar stort utrymme i studenters vardag. Att stärka studenternas ekonomi är därför en central del i att ge bättre förutsättningar för att lyckas med studierna, öka studietakten och höja kvaliteten i utbildningen. Kurslitteratur, resor, boende och mat utgör stora delar av studentbudgeten. Alla delar kan kostnadsreduceras genom politiska initiativ. Genom att litteratur i högre utsträckning tillhandahålls digitalt via universitetsbiblioteken, bättre kollektivtrafik och mer utbyggd cykelinfrastruktur, lägre hyror och större tillgång på studentbostäder, och en översyn av tillgången och utbudet av restauranger m.m. på campusområdena kan kostnaderna minska avsevärt. Men jag anser också att bidragsdelen i studiestödet bör höjas. Senaste höjningen av studiemedlet gjordes 2018 av den rödgröna regeringen och nivån bör därför återigen ses över.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

7. Fribeloppet, punkt 3 (MP)

av Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:4090 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Höga kostnader tvingar alldeles för ofta studenter att arbeta vid sidan om studierna för att klara ekonomin. Utifrån forskning, presenterad i Studiemedelsutredningen (SOU 2018:73), vet vi att relativt lite arbete vid sidan om studierna ofta är bra: det höjer studieresultaten, ger bättre ekonomi och viktig arbetslivserfarenhet. Men för mycket arbete vid sidan om studierna sänker studieresultaten: studietakten sjunker och kvaliteten i utbildningen pressas ned. Studiestödsutredningens förslag om ett åldersdifferentierat fribelopp för hur mycket man kan tjäna innan rätten till studiestöd sjunker bör därför genomföras. Förslaget innebär en tredelad åldersindelning där yngre studenter har lägre fribelopp än äldre studenter.

Vidare bör studenter ha goda möjligheter att arbeta under sommar-månaderna utan att slå i taket för fribeloppet. Jag anser därför att även särskilda villkor för sommararbete inom ramen för fribeloppet bör utredas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Återbetalning av studielån, punkt 4 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

Reglerna säger att studielån ska börja betalas tillbaka tidigast sex månader efter att man erhållit studiestöd. Den som däremot erhållit studielån tidigare betalar tillbaka direkt när studiestödet upphör. För den individ som önskar mindre skuldsättning och som studerar utan studiestöd kan en besvärlig situation uppstå om man samtidigt som man studerar vidare tvingas påbörja sin återbetalning för de tidigare lånen – även om möjligheten till nedsättning av återbetalningstakten redan finns. Det ska självklart finnas gränser för hur länge en person ska ha rätt att avvakta med sin återbetalning, men vi föreslår att återbetalning av studielån inte ska behöva påbörjas under den tid en student utan nya studiemedel ägnar sig åt studier på heltid.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

9. Avskrivning av studielån, punkt 5 (M, SD)

av Lars Hjärmered (M), Josefin Malmqvist (M), Patrick Reslow (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4180 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 2 och
avslår motionerna
2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 14 och
2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11.

Ställningstagande

Ett stort antal poliser kommer att behöva utbildas under kommande år. Att enbart utöka antalet utbildningsplatser räcker inte för att klara detta. Fler åtgärder behövs för att göra det mer attraktivt att arbeta som polis i Sverige.

Vi föreslår därför att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna. Därigenom blir utbildningen betald av staten, vilket gör det mer lönsamt att utbilda sig till och arbeta som polis. Under de första fem åren som polis skrivs en femtedel av studielånet av varje år. Efter fem år är hela lånet avskrivet. Väljer man att sluta under de fem åren behöver man inte betala tillbaka de redan avskrivna delarna av lånet.

Den här utformningen ger incitament både att utbilda sig till och arbeta som polis. Förslaget ska omfatta alla polisstudenter som är inskrivna på polisutbildningen fr.o.m. vårterminen 2023 och framåt och som tar studielån. Det spelar ingen roll om man går sin första termin eller snart är färdigutbildad, lånen från hela utbildningen skrivs av för alla nuvarande och tillkommande polisstudenter. Vi anser att regeringen bör ta fram nödvändig lagstiftning för att en sådan reform ska kunna träda i kraft under 2023.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

10. Avskrivning av studielån, punkt 5 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 14 och avslår motionerna

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11 och

2021/22:4180 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Den demografiska utvecklingen på landsbygden kommer att leda till att personalförsörjningen inom de offentliga välfärdstjänsterna på landsbygden sätts under press. Det handlar i första hand inte om att specifika kompetenser saknas, utan att arbetskraftsutbudet är för litet. Landsbygderna har kompetensbrist inom bl.a. tjänstenäringar, välfärdsyrken och bygg och anläggning. Små och medelstora företag i landsbygdskommuner hindras mer av brist på lämplig arbetskraft än i övriga kommuntyper.

Det kommer även att råda brist inom flera av välfärdens yrkeskategorier, framför allt på omvårdnadspersonal. Det är främst ökad efterfrågan inom

äldreomsorgen, dvs. att andelen äldre ökar, som driver denna utveckling. Även arbetet med klimatomställningen kommer att kräva nya insatser för kompetensförsörjning på landsbygden. Ett sätt att öka intresset för att bosätta sig på landsbygden är att göra som i Norge och införa avskrivning av studiemedel för personer med högskoleexamen eller som påbörjar arbete inom bristyrken och flyttar till områden där det råder rekryteringsproblem.

Jag anser att regeringen bör ge berörda myndigheter i uppdrag att utforma en modell där delar av studielånet skrivs av för personer som erhåller högskoleexamen eller påbörjar arbete inom bristyrken i glesa landsbygdskommuner

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Avskrivning av studielån, punkt 5 (L)

av Fredrik Malm (L) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L) yrkande 11 och avslår motionerna

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 14 och

2021/22:4180 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

För att stimulera framväxten av ett allt längre arbetsliv vill vi att åldersgränserna i studiemedelssystemet ska ses över och höjas. Samtidigt är det viktigt att lånedelen i studiemedlet betraktas som ett lån för kompetensutveckling och som inte skrivs av vid en viss ålder. Vi föreslår därför att framtida studielån inte ska kunna skrivas av vid 68 års ålder och i det avseendet därmed jämföras med andra lån.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (M)

Lars Hjalmered (M), Josefin Malmqvist (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU15, 2019/20:UbU9 och 2020/21:UbU8. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU15, 2019/20:UbU9 och 2020/21:UbU8. Vi vidhåller vårt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (C)

Fredrik Christensson (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU15, 2019/20:UbU9 och 2020/21:UbU8. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (KD)

Gudrun Brunegård (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2 eftersom motsvarande förslag har behandlats av utskottet i betänkandena 2018/19:UbU15, 2019/20:UbU9 och 2020/21:UbU8. Jag vidhåller mitt partis ståndpunkter i motsvarande frågor men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:296 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studiebidragets storlek bör anpassas till respektive studieort och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av kurser som berättigar studiestöd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa rätten till CSN-stöd för religionsstudier utomlands och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:521 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att höja eller slopa fribeloppet för att kunna beviljas studiemedel och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:741 av Mikael Eskilandersson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bosatta i glesbygdskommuner ska kunna få sina studielån avskrivna snabbare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1237 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att gå vidare med Kommunitredningens förslag om avskrivning av studieskulder för de som flyttar till glest befolkade orter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1800 av Olle Thorell (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att avskriva CSN-skulder i samband med flytt eller arbete i en glesbygdskommun som kategoriseras som avlägsen eller mycket avlägsen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2182 av Helena Storckenfeldt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att avskaffa fribeloppet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2542 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studieskuldssavskrivning för glesbygdslärare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2543 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studieskuldssavskrivning för lärare som tar anställning i områden som av Tillväxtverket definieras som landsbygdskommuner inklusive glesa blandade kommuner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla studiestartsstödet och att inga nya ansökningar om studiestartsstöd ska beviljas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åldersgränsen för studiestödssystemet ska ställas i relation till garantipensionsåldern och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åldersgränsen för återbetalning av studiestöd ska ställas i relation till garantipensionsåldern och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nedtrappningen i studiestödssystemet ska ställas i relation till garantipensionsåldern och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjning av studiestödet för att undvika felutbildning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återbetalning av studiestöd under pågående studier på heltid och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2544 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de studenter som går en utbildning som är viktig för arbetsmarknadens behov och för landets ekonomi ska få höjt studiebidrag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2647 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett stipendium för utbildningar där det råder arbetskraftsbrist eller är samhällsekonomiskt motiverat med fler sökanden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3154 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur rätten till studiemedel kan frigöras från intjänad inkomst och i stället kopplas enbart till avklarade poäng och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3222 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett mer flexibelt studiemedelssystem som premierar studenter som avslutar sina studier före utsatt tid och skapa möjlighet för de som behöver mer tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska gå bättre att förena studier med familjeliv samt om att möjligheterna till jämställd utbetalning av tilläggsbidrag för föräldrar som studerar bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3232 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt berörda myndigheter att utforma en modell där delar av studielånet avskrivs för personer som erhåller högskoleexamen och/eller påbörjar arbete inom bristyrken i glesa landsbygdskommuner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3234 av Noria Manouchi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uteblivet studiestöd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3338 av Anna-Belle Strömberg och Jasenko Omanovic (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att verka för en höjning av bidragsdelen i studiestödet när ekonomin medger det, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3609 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskrivning av studieskuld och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska gå bättre att förena studier med familjeliv samt att möjligheterna för jämställd utbetalning av tilläggsbidrag för föräldrar som studerar utreds och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3708 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studenter ska ha möjlighet att ta tillägglån, t.ex. för att kunna efterfråga bostäder på marknadsmässiga villkor, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3757 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ta körkort genom att ge möjlighet till studielån för att ta lastbils- och busskörkort och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3821 av Louise Meijer (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätten till CSN-lån som student oavsett inkomst och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3866 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa korttidsstudiestöd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3879 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD):

54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det möjligt att ta lastbils- och busskörkort med studielån och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4005 av Maria Nilsson m.fl. (L):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändringar gällande regelverket för avskrivning av studielån och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4037 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra godkända utbildningar studiemedelsberättigande och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättningssystemen till de studerande bör samordnas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åldersgränserna i studiestödssystemet bör kopplas till riktåldern för pension och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studiestöd på deltidnivå vid 25 procents studietakt bör övervägas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4090 av Mats Berglund m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja bidragsdelen i studiestödet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra förslaget i studiestödsutredningen om ett åldersdifferentierat fribelopp och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilda regler för sommararbete inom ramen för fribeloppet bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4160 av Pia Steensland m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att slopa fribeloppet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av rätten till anstånd med återbetalning vid nya studier och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya maximiregler för studier på eftergymnasial nivå och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över på vilket sätt det extra tillägget till studiebidraget ges och hur stödet förhåller sig till andra stöd i arbetet med att förbättra stödet till ekonomiskt utsatta barn och barnfamiljer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4180 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram nödvändig lagstiftning för att införa betald polisutbildning under 2023 och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 6

Motion	Motionärer	Yrkanden
6. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:296	Markus Wiechel (SD)	1–3
2021/22:521	Edward Riedl (M)	
2021/22:741	Mikael Eskilandersson (SD)	
2021/22:1237	Ida Karkiainen m.fl. (S)	
2021/22:1800	Olle Thorell (S)	
2021/22:2182	Helena Storckenfeldt (M)	
2021/22:2542	Patrick Reslow m.fl. (SD)	22
2021/22:2543	Patrick Reslow m.fl. (SD)	1 och 4–6
2021/22:2544	Patrick Reslow m.fl. (SD)	14
2021/22:2647	Josefin Malmqvist m.fl. (M)	7
2021/22:3154	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2021/22:3222	Fredrik Christensson m.fl. (C)	73
2021/22:3234	Noria Manouchi (M)	
2021/22:3609	Lars Beckman (M)	
2021/22:3708	Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M)	60
2021/22:3757	Maria Stockhaus m.fl. (M)	17
2021/22:3821	Louise Meijer (M)	2
2021/22:3866	Johan Löfstrand m.fl. (S)	
2021/22:3879	Magnus Jacobsson m.fl. (KD)	54
2021/22:4037	Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M)	6 och 9
2021/22:4160	Pia Steensland m.fl. (KD)	2–4